

ШЫН

1925 чылдың август
31-де үнүп эгелээн

НИИТИЛЕЛ-ПОЛИТИКТИГ СОЛУН

shyntuva@mail.ru
shyntuva@yandex.ru

№2
(19341)

2020 чылдың
январь 14
втроник

Хүннүң үнери — 08:42
Ажары — 16:59
Хүн дурту — 8:17

Садар өртээ хостуг

Январь 13 – Россия Парлалгазының хүнү

Тываның Баштыңы Ш. Кара-оол
ТР-ниң алдарлыг ажилдакчызы
А. Демир-оолга херек демдээн
тыпсып турары.

"ЧОННУ ЧЕДИИШКИННЕРЖЕ УГЛАП, ТУРГУЗУКЧУ ЧОРУКЧЕ СОРУКТАЛДЫРЫП..."

Бо чылын Россияның Парлалга хүнү дыштаныр хүнде – субботада Тыва Үндезин культура төвүнге байырлап эрттиргени бир онзагай болган. Аңаа Тываның журналистериниң эң-не тергийннерин шаңнап-мактап, янзы-бүрү мөөрейлерниң тиилекчилерин илередип база хоочуннарын хүндүткөп байырлаан.

Байырлыг хемчегниң организакчылары – ТР-ниң Информатизация болгаш харылзаа яамызы бо чылгы байырланды бир онзагай эгелеп алган. Эң-не тергийн журналистер аразына "2020 чылда массалыг информация чепсектеринде чаа формат" деп төлевилел оюнну организастап эрттирген. Оюннун дүрүмнери бөдүүн болгаш тодаргай – 40 минута дургузунда бүгү Тывада уруглар садтарында немелде ясли бөлүктөр ажыдышыкынының дугайында солун медээни номчукчуларга болгаш көрүкчүлөргө таныштырары. Солунчулар хей ажы-төлдүг өг-бүлөгө яслиге уруун тургузуп алырга, чаа аргалар тыпты бээриниң дугайында барымдаалар ки-

ирип тургаш, кыска чүүлдү 30 минута иштинде чогаадып четтигипкеннер.

Интернет-МИЧ, КТРК "Тыва" база "Тува 24" биле "ТМГ" каттышкан командазы база бо медээге боттарының көрүжүн бир онзагай кылдыр белеткеп алганнар. Шупту командалар кыска үе дургузунда демниг болгаш чогаадыкчы талазын көргүскеннер. "Вконтакте" четкиде ТР-ниң Информатизация болгаш харылзаа яамызынының арнына интернет бадылаашкынны чоруткан. Аңгы-аңгы төлевилелдерге 502 кижини үнүн берген түңнелинде, Интернет-МИЧ командазы 145 үнүн алгаш, тергийдээн (29 хуу). Ийигизинге 138 үнүн (28 хуу) КТРК "Тыва" алганнар. Солунчулар 125 үнүн алгаш, үшкү черге төлептиг болганнар.

Журналистерни профессионал байырлалы-биле Тываның Баштыңы Шолбан Кара-оол байыр чедирип сес алган. Шолбан Валерьевич политик ажил-ижинден аңгыда, интернетте бодунуң арнында медээлерни чедишкынниг чорудуп турарын билер бис. Ол – Россияның Журналистер эвилелиниң кежигүнү база.

Чазак Баштыңы журналистерни, полиграфистерни болгаш үндүрүкчүлөрни, база ол ышкаш парлалганың хоочуннарын профессионал байырлалы-биле байыр чедирген: "Тывавыста хей чылдарның дургузунда камгалаттынып турар политиктиг быжыг туружу, республикавыстың хөгжүлдэзи дээрге-ле, силерниң ачы-хавыяңар, журналистерниң болгаш бүгүле информация талазы-биле ажилдап турар кижилерниң ачызында туттунуп турар дээр болзумза, хөөредиг эвес боор. Кижилерниң аразына маргыш тургустунуп келирге, аңаа удур туржурун, ниитилелди канчаар сырый каттыштырыптарын билер силер. Информация далайындан эң-не чугула кол чүүлдү аңгылап, чаңгыс чер-чуртугларыңарга, шынап-ла, чугула дээн айтырыгларны көдүрүп, оларның санал-бодалын эрге-чагыргага шын чедирип билер силер. Силерни таварыштыр республика, бөдүүн ажил-ишчи кижилер башкарылгага киржип, шийтпирлер хүлээп алырынга болгаш оларны ажилдап кылырынга дорт киржип турарлар.

(Уланчызы 2-ги арында).

МАЛ КЫШТАГ- ЛААШКЫНЫ ХҮР-МЕНДИ

Республика девискээринде көдээ ажил-агыйларының база хууда дузалал ажил-агыйларының 3134 санныг кышкы турлаглары бар. Кыштаглаашкынче 165,6 муң баш улуг бода, 1186 муң баш шээр мал, 13721 баш сарлык мал, 83845 баш чылгы мал, 241 баш теве, 1649 баш иви мал, 0,8 муң баш сыын, 12,4 муң баш хаван база 30,4 муң баш дагаа кирген. Бо бүгү мал аймаанга 1304 тонна мал чемин кышка удур белеткээн. 962 тонна (74%) мал чемин малчын коданнарже сөөртүп чедирген турган.

Республика девискээринде көдээ ажил-агыйларының ниитизи-биле 306,1 муң баш малы кыштаглаашкынче кирген. Ажил-агыйлар кыштаглаашкынны хүр-менди ажар дээш 247,9 муң тонна сиген-ширбиилди, сүт-бараан фермалары 3730 тонна хоолулуг чемни белеткеп, курлавырлап алган.

Республиканың Көдээ ажил-агый яамызы бо чылдың күскү база кышкы үелериниң агаар-бойдузу чылыг-чымчак болганы мал-маганга-даа, малчыннарда-даа таарымчалыг эртип турарын демдеглээн.

2020 чылдың январь 6-ның хүнү-биле алырга, мал чеминиң курлавырының 26,7 хуузу чарыгаттынган. Көдээ ажил-агый бүдүрүлгелеринде 20,0 муң тонна, тараачын-арат ажил-агыйларында 36,0 муң тонна, сүт-бараан фермаларында 18,0 муң центнер мал чеми ам-даа бар.

Республиканың кожууннарында озолааш, чедери берге черлерде шупту 619 кыштаг бар. Ынаар оруктарны доктаамал аштап-арыглап турар. А Тере-Хөл кожууннун малчыннарынче "Урал", "УАЗ" автомашиналар-биле аргыжылгаларны организастаан.

Мөңгүн-Тайга кожуунда чагган харның кылыны 20-30 см четкен. Ынчангаш 8 малчын турлаг ишкээрлеп, ескээр көшкен. Каргы база Мөген-Бүрен хемнерниң баштарындан 4-4 малчыннар артык кыштагларже көжүп бадып келген. Мөген-Бүрен хемниң бажында чыдар кыштагларга 90 шоодай суланы, 700 санныг тыраан сигени база аъш-чем аймаан чедирген. Мугур хемниң бажында ам-даа 4 кыштаг бар.

Көдээ ажил-агый яамызының болгаш тус чер эрге-чагыргазының онза кичээнгейинде "Аныяк өг-бүлөгө – кыштаг" губернатор төлевилелиниң киржикчилери турар. Ук төлевилелдиң киржикчилери болур 416 аныяк малчыннар 6300 тонна сиген белеткээр планын 129,1 хуу чедирип, азы 8176 тонна мал чемин курлавырлап алган. Ынчангаш малчыннарынң малы кышты хүр-менди эртип турар. 100 кыштагжыларның турлагларын чырык энергиязы-биле хандырган. Оон аңгыда, төлевилел киржикчилериниң 85 кыштаанда кудукту каскан болгаш суг айтыры шийтпирлеттинген. Ам оларныкы мурнунда улуг шылгалда – мал оолдаашкыны массалыгы-биле эгелээр.

gov.tuva.ru